

Ženíjní technika při plnění úkolů ženíjního zabezpečení

Ženíjní zabezpečení soudobé bojové činnosti vojsk je souhrn ženíjních opatření, která zajišťují výhodné podmínky k úspěšnému vedení bojové činnosti, používání bojové techniky, uskutečňování včasného manévru, utajené činnosti, vyšší odolnosti obrany vůči všem prostředkům ničení a současně ztěžování činnosti nepříteli a způsobování mu co největších ztrát. Cílem ženíjního zabezpečení je napomáhat efektivně organizovanými a vysoce účinnými ženíjními opatřeními realizaci záměrů bojové činnosti vlastních vojsk a v příznivých podmínkách znemožňovat realizaci záměrů vojsk nepříteli.

Ženíjního zabezpečení soudobého vševojskového boje dosahujeme řešením a plněním těchto základních úkolů:

- ženíjním průzkumem nepříteli a terénu,

- úpravou a udržováním komunikací, přísunových a odsunových cest,

- zřizováním průchodů v zátarasech, rozvalinách, závalech a prostorech zamořených radioaktivními látkami, zřizováním přechodů přes překážky a odminováním terénu a objektů,

- zřizováním zátarasů a ničením,

- zřizováním a udržováním přepřavišť přes vodní překážky,

- zhotovováním nejsložitějších prvků ženíjních staveb,

- budováním postavení a prostorů rozmístění vojsk a míst velení (velitelských stanovišť), palebných objektů a objektů pro pozorování a ochranu živé síly, pojiček, bojové techniky, dopravních prostředků a materiálu,

- maskovacími pracemi ke skrytému rozmístění a manévru vojsk a při zřizování klamných objektů v rámci operačního maskování,

- těžením a úpravou vody, zřizováním a udržováním vodních stanic,

- ženíjními opatřeními k ochraně vojsk proti zbraním hromadného ničení a odstraňování následků nepřátelského napadení a k zneškodňování nepřátelských jaderných min.

Základní podmínkou k úspěšnému splnění úkolů ženíjního zabezpečení boje (operace) je vysoká připravenost vševojskových velitelů, ženíjních náčelníků a velitelů správně stanovit, organizovat a řídit jejich realizaci. Nezbytným předpokladem plnění těchto úkolů je výkonná moderní technika, která bezprostředně zabezpečuje bojovou činnost druhů vojsk, a dále technika, kterou ženíjní vojsko zajišťuje plnění hlavních úkolů ženíjního zabezpečení.

Takticko-technické charakteristiky jednotlivých druhů ženíjní techniky úzce navazují na hlavní úkoly ženíjního zabez-

pečení soudobé bojové činnosti vojsk. Ženíjní vojsko ČSLA má velké množství druhů této techniky, začleněné do řady oborů, která zajišťuje plnění hlavních úkolů ženíjního zabezpečení.

Ženíjní prostředky pro překonávání vodních překážek jsou na soudobé úrovni. Zahrnují přepravní prostředky, potápěčské prostředky, stroje pro zpracování dřeva, prostředky pro stavbu mostů a prostředky pro ženíjní průzkum. Ženíjní stroje pro úpravu terénu a zabezpečení pohybu vojsk úzce navazují na techniku národního hospodářství, která je používána pro zemní práce. Prostředky pro zahlučování tankové a automobilové techniky jsou navrhovány podle potřeb armády. Prostředky pro zatarasování, odtařování a ničení zaznamenávají prudký rozvoj a požadavky na jejich soudobost jsou středem zájmu technického rozvoje. Jde především o ženíjní munici a prostředky pro zamínování, odminování a trhání.

Silnoproudé zdroje a polní osvětlovací prostředky tvoří rozsáhlý obor široce používaných prostředků v celé ČSLA. Dále jsou to prostředky kolektivní ochrany vojsk, prostředky maskování, prostředky pro průzkum, těžení a úpravu vody v poli a pojízdné opravárenské prostředky ženíjního technického zabezpečení.

Mnohé z těchto prostředků jsou zavedeny do výzbroje členských států Varšavské smlouvy, další svou konstrukcí odpovídají unifikačním požadavkům zabezpečení slučitelnosti při jejich společném používání v rámci Spojených ozbrojených sil a vzájemné bojové zaměnitelnosti.

Příznivé pro soudobý **vědeckotechnický pokrok** ve vojenství je růst dynamiky morálního zastarávání jednotlivých typů vojenské techniky a nezbytnost jejich rychlého obnovení. Nové druhy techniky způsobují změny v taktice, operačním umění, strategii i v organizaci a výcviku vojsk, přičemž rozvoj vojenství zpětně tento pokrok efektivně ovlivňuje. Ženíjní techniku musíme chápat v celém komplexu vojenské techniky. Vědeckotechnický pokrok ve vývoji tohoto komplexu, zejména zbraňových systémů, umožňuje realizovat na kvalitativně vyšší úrovni vedení soudobé bojové činnosti vojsk, včetně kombinovaných vzdušných a pozemních operací. Přiměřeně k tomu se zvyšují nároky na rozsah plnění úkolů ženíjního zabezpečení. V současné době se mění např. systémy minování, způsoby odtařování apod.

Každá ze ženíjních specializací potřebuje takové technické prostředky, ženíjní stroje a materiál, které odpovídají současnému stavu rozvoje vědy a techniky i mož-

nostem našeho národního hospodářství. Čím větší je např. motorizace vojsk, tím vyšší je jejich závislost na stupni průchodnosti a připravenosti terénu, na úpravu a stavbu cest, na jejich zabezpečení při násilných přechodech vodních toků a jsou vyšší požadavky na jejich ochranu. S růstem bojových možností vojsk se zvyšuje i význam ženíjního zabezpečení vševojskového boje a jsou podstatně náročnější požadavky na kvalitativní i kvantitativní ukazatele bojové techniky ženíjního vojska.

V uplynulých letech jsme podstatně zvýšili a zkvalitnili technické vybavení jednotek ženíjního vojska. Ženíjní jednotky jsou vybaveny moderní různorodou technikou s vysokou produktivitou práce, která vykonává složité úkony s omezeným počtem osob a ve velmi krátkých časových lhůtách. Názorně to potvrzuje dlouhodobé stavby mostů přes suché a vodní překážky.

Při plnění úkolů ženíjního zabezpečení mají značný význam i plně bojeschopná návěsná ženíjní zařízení tanků a jiné bojové techniky.

Ženíjní prostředky zahrnují celkem 225 druhů a celý komplex náhradních dílů činí cca 250 tisíc položek. Proto základní inovační přístupy musí vycházet z potřeb plnění úkolů ženíjního zabezpečení a přinést respektovat zásady unifikace a standardizace.

Požadavky na **novou kvalitu ženíjní techniky** určujeme při zpracování vojenských technických a ekonomických rozborů na vývoj jednotlivých typů techniky. Při zpracování těchto typových VTER vycházíme z jednotných takticko-technických požadavků, které jsou určujícím podkladem pro zpracování takticko-technických požadavků pro vývoj.

Celý komplex ženíjní techniky podrobuje analýze cílů a podmínek řešení, srovnání cílů a podmínek s realizovatelnými požadavky hospodárnosti. Touto metodou stanovíme perspektivní a nejvhodnější řešení jednotlivých úkolů.

Účelným využíváním všech možností vědeckotechnického pokroku a perspektivním ovlivňováním předvýrobních etap je ve stále větší míře zabezpečována vzájemná bojová zaměnitelnost, slučitelnost, využívání modifikací vzorů výzbroje a vojenské techniky, používání parametrických a typových rozměrových řad, typových technologických postupů, zařízení, vybavení a nářadí, včetně důsledného uplatňování vojenských norem při řešení nových druhů ženíjní techniky.

Nároky na plnění ženíjního zabezpečení

ve vysokém tempu a do velké hloubky při neustálém manévru ve dne i v noci vyžadují značnou provozní spolehlivost jednotlivých mechanismů a celků ženijní techniky, její připravenost k dosažení rychlé pohotovosti k přesunům na velké vzdálenosti a k bojovému použití podle svého určení.

Možnosti vědeckotechnického pokroku a

požadavky na novou kvalitu prostředků ženijního zabezpečení vyúsťují ve formě nových druhů ženijní techniky, jejíž tak-
ticko-technické parametry, ale také cena, jsou vyšší. To nás zavazuje k větší odpovědnosti v procesu formování kvality této techniky při vývoji, vojenských zkouškách a dále při zabezpečení jejího dokonalého osvojení a používání.

Plné využívání technických charakteristik ženijní techniky

Nová, velmi drahá ženijní technika nemůže pracovat bez kvalifikovaných, dobře připravených lidí. Složitě mechanismy zvyšují nároky na výběr strojníků a obsluh, jejich lékařsko-psychologické vyšetření, na jejich přípravu pro obsluhu, provoz a ošetřování této složité techniky.

Oblast provozu techniky a jejích oprav je v současné době jednou z rozhodujících při zabezpečování vysoké bojové pohotovosti a připravenosti. Soustavnou pozornost musíme věnovat především zvyšování technických znalostí, dovedností a návyků velitelů, technických funkcionářů i obsluh ženijní techniky. Složitě hydraulické, pneumatické, mechanické a elektrické systémy vyžadují, aby obsluhy byly složeny z vysoce uvědomělých a kvalifikovaných odborníků, schopných tyto systémy zvládnout s profesionální úrovní.

Zkušenosti potvrzují, že provoz jakéhokoli druhu techniky je objektivně provázen vznikem poruch. Především je to skupina poruch, které vznikají nedostatky v konstrukci nebo ve výrobě. Druhou, početnější skupinou poruch jsou provozní poruchy. Ty vyplývají především z nedodržování zásad provozu a z neplnění základních řádů, odborných předpisů a nařízení. Jejich počet však můžeme společným úsilím snížit na minimum.

Složitá ženijní technika dále vyžaduje systematickou a cílevědomou údržbu. Podceňování těchto požadavků způsobuje zákonitý růst počtu poruch a pokles bojové pohotovosti. Soudruh ministr národní obrany ČSSR armádní generál Martin Džur na celoarmádním aktivu komunistů po XVI. sjezdu KSČ řekl: „Bojovou pohotovost nelze zabezpečit bez soustavného a pravidelného ošetřování bojové techniky, bez její trvalé bojeschopnosti a mistrovského ovládání.“ Proto je nutné v provozu ženijní techniky se zaměřit na plnění takových opatření, kterými můžeme její spolehlivost zajistit. K těmto opatřením především patří důsledné a systematické plnění předepsaného druhu ošetřování a hodnocení technického stavu formou kontrolních prohlídek. V praxi ne-

smíme dopustit jediný případ, kdy u ženijní techniky nebudou usutečněny předepsané kontrolní prohlídky před výjezdem, při zastávkách, před zahájením práce, v přestávkách a po splnění úkolu. Systematické kontrolní prohlídky jsou jedním z opatření k zajištění trvalé provozuschopnosti techniky protože kromě kontroly technického stavu zahrnují i odstranění zjištěných drobných i větších závad. Povinnosti velitelů všech stupňů je nejen zajistit plánované ošetřování a vytvořit pro ně materiální a technické podmínky, ale i vyčlenit k jeho provádění nezbytný čas a potřebné pracovní síly. Prohlídek se musí zúčastnit všichni odpovědní velitelé a jejich obsah je nutné usměrnit v duchu základních řádů a odborných předpisů. Výsledky těchto kontrol a prohlídek jsou podkladem pro celkovou organizační a řídicí práci velitelů a technických funkcionářů.

Protože ošetřování techniky je souhrnem preventivních, kontrolních, seřizovacích a opravárenských úkonů zaměřených k udržení techniky ve správném technickém stavu, je nutné, aby byly tyto úkony uskutečňovány ve stanoveném sledu a s potřebnou odbornou úrovní. Kritériem péče o techniku není jen koeficient technické pohotovosti, ale především její skutečný technický stav. Pokud techniku neošetřujeme důsledně a systematicky, neodstraňujeme bezprostřední i druhotné závady, projeví se to v krátkém čase narůstáním prostojů a snížením technické a bojové pohotovosti. Zákonitě pak narůstá i potřeba oprav, spotřeba náhradních dílů a ostatního technického materiálu. Zde má nezastupitelné místo socialistická soutěž, která je zaměřena na kvalitu technických ošetření a oprav, na šetření materiálem a energií, na péči o svěřené prostředky a zařízení.

Všichni funkcionáři ženijního vojska si musí uvědomit, že ošetřování ženijní techniky je nedílnou součástí bojové a politické přípravy, prostředkem výchovy příslušníků ženijního vojska ke komunistickému

vztahu k práci, ke společenskému vlastnictví, k rozvíjení tvůrčí iniciativy a aktivity a k upevňování uvědomělé vojenské kázně.

Dosažení potřebné úrovně technické připravenosti těch, kteří ženijní techniku obsluhují, ale i těch, kteří jí velí a jejich činnost plánují a zabezpečují, je nezbytnou podmínkou účinného využívání této techniky v plnění úkolů ženijního zabezpečení. Řídit a velet znamená současně umět hluboce analyzovat jevy při výcviku a činnosti vojsk s důrazem na provoz ženijní techniky, tj. zjišťovat příčiny nedostatků a vyvozovat správné závěry a rozhodnutí.

Je nutné prosadit v naší práci náročné a přesné plnění funkčních povinností a zvýšit odpovědnost všech funkcionářů za výsledný efekt celého ženijního materiálního a technického zabezpečení.

Na základě analýzy stavu a potřeby řešení příčin nedostatků bude nutné zkvalitnit práci s ženijní technikou v těchto směrech:

- cílevědomě formovat vztah k ženijní technice,
- zdokonalit organizátorskou a řídicí práci,
- zlepšit technický stav ženijní techniky,
- zkvalitnit oblast dílenského zabezpečení, systém oprav a technické pomoci vojskům,
- zdokonalit odborně technický dozor a práce spojené s ukládáním a ošetřováním techniky v NZ,
- řešit problematiku dopravně zásobovacího systému,
- vybudovat dokonalý informační systém.

Vztah k ženijní technice je projevem technické kázně jednotlivých příslušníků armády. Je nutné cílevědomě formovat vztah vojáků a velitelského sboru k této technice tak, aby byla postupně pěstována na hrdost na svou zbraň. Ve stranickopolitické práci prosazovat požadavky správného ošetřování, hospodárnosti a dodržování stanovených norem. Dosáhnout toho, aby péče o techniku nebyla okrajovou záležitostí. S tím souvisí i vysoká odborná a morální připravenost všech osob, na nichž závisí příprava techniky a její vlastní praktické použití při plnění úkolů ženijního zabezpečení. Člověk získá vztah k technice tehdy, když ji dokonale rozumí a dovede ji správně používat.

Zdokonalení organizátorské a řídicí práce se musí odrazit v cílevědomé a promyšlené činnosti velitelů, politických a technických funkcionářů. Základem je dobré

plánování a řízení provozu, které vede také k efektivnějšímu a hospodárnějšímu využívání ženijní techniky a úspoře PHM při úplném zabezpečení úkolů.

Bude nutné, aby nejnižší funkcionáři (výkonní praporečci, technici rot, náčelníci dílen, správci skladů) zvýšili své znalosti v ošetřování techniky, plánování a vyhodnocování provozu, vedení provozní dokumentace a zásad opravárenské činnosti. Důležité jsou znalosti ve specifikaci poškození a závad na technice, evidenci, účtování a hospodaření s materiálem, jakož i znalost a použitelnost ženijní techniky, zejména oprav. Znalost absolventů VVŠ včetně postgraduálního studia je nutné cílevědomě zdokonalovat zvláště v potřebné praktické činnosti s technikou, opravárenské činnosti a řízení provozu s využitím prostředků mechanizace a automatizace. Výuku bude proto vhodné více zaměřit na praktickou činnost, na plnění samostatných opravárenských, demontážních a montážních prací, vyhledávání a specifikaci závad na technice. Posluchače prověřovat v plánování a vyhodnocování provozu ženijní techniky, vedení provozní dokumentace včetně předepsaných příloh, v evidenci a účtování ženijního materiálu včetně strojné početního zpracování, v řízení opravárenské činnosti a odborného technického dozoru.

Organizátorskou a řídicí práci zaměřit na prohlubování praktických znalostí a zručností, řízení procesu přípravy ženijní techniky na použití včetně kvalifikovaných kontrol, technického ošetřování a oprav s cílem dosáhnout zvýšení bojové a provozní spolehlivosti důsledným dodržováním technologické kázně ošetřování a oprav.

Technický stav ženijní techniky můžeme dále zlepšovat, a to zejména kvalitním každodenním ošetřováním. Tomuto druhu ošetřování nevěnujeme dosud potřebnou pozornost, zejména při odvelení techniky. Péče o techniku je rozhodujícím činitelem bojové pohotovosti. Jen správně ošetřovaná ženijní technika umožňuje plně využít její takticko-technické charakteristiky. Velitelé, štáby a techničtí pracovníci musí být proto příkladem v organizovanosti, znalostech a plnění svých povinností. Musíme dosahovat předepsaného KTP, vést pečlivě přehledy o nepojízdnosti techniky a přísně dodržovat podmínky pro její provoz (např. u odminovačů KMT-6, kde dochází často k poškození). K dosažení těchto úkolů je nutné:

- zkvalitnit ošetřování ženijní techniky a zabezpečit její kontrolu ošetření a uložení po taktických cvičeních,

— vyčleňovat dostatek času na ošetřování,

— přísně sledovat normy provozu a ošetřování a nedopustit nepojízdnost techniky z těchto důvodů,

— zkvalitnit přípravu na letní a zimní provoz,

— plně využívat opravárenské prostředky pro opravy a ošetřování ženijní techniky především u vševojskových útvarů a svazků (využívání dílenských specialistů),

— plně využívat jednotky pro ošetřování a ukládání techniky NZ, aby byla dokonale ošetřena, prověřena a dlouhodobě uložena,

— náročně plnit úkoly v parkové službě,

— systematicky zlepšovat materiální podmínky pro ošetřování a opravy ženijní techniky,

— upravovat okruhové normativy náhradních dílů podle skutečných potřeb útvarů, svazků a zařízení a tím zabezpečit všechny řádné i mimořádné požadavky ze svých běžných zásob.

Dílenské zabezpečení a výcvik dílenských specialistů vyžaduje dokonale vybavení dílen potřebnými pomůckami pro ošetřování a opravy ženijní techniky. Dílenské specialisty ženijního ČVO je nutné v plném rozsahu využívat k ošetřování a opravám ženijní techniky. Také jejich znalosti musíme dále zdokonalovat hlavně v používání měřicích, montážních a demontážních přípravků.

Odborně technický dozor soustavně zdokonalujeme v plánování a uskutečňování zákonných revizních prohlídek elektrických sílových zařízení a tlakových nádob ženijní techniky. Ukládání a ošetřování ženijní techniky v NZ zabezpečuje při důsledném dodržování odborných předpisů její technický stav na velmi dobré úrovni.

Řešení dopravně zásobovacího systému v podmínkách potřeby přesunu materiálů a zásobování náhradními díly nabývá na aktuálnosti. S tím úzce souvisí racionální organizace informačních procesů, které zahrnují nepřetržitý sběr, zpracování, ukládání, ochrany a výdeje informací včetně diferencovaného přístupu k nim.

Úspěšné plnění náročných úkolů ženijního zabezpečení soudobé bojové činnosti vojsk dosáhneme s vysoce kvalifikovanými lidmi a výkonnou moderní ženijní technikou. V procesu výrazného zdokonalování takticko-technických charakteristik ženijní techniky v důsledku cílevědomého uplatňování všech možností vědeckotechnického rozvoje a strojírenskometalurgického komplexu našeho národního hospodářství má rozhodující úlohu člověk jako subjekt práce ve vztahu k této technice. Uplatňování vědeckotechnického pokroku má nové vyšší nároky na všechny vojáky, zvláště však na velitele, na jejich vojskoodborné znalosti a jejich využívání v procesu velení při zabezpečování nepřetržitě bojové pohotovosti i provozní spolehlivosti ženijní techniky pro plnění úkolů ženijního zabezpečení.